

מועד ניסן תשפ"ג

בס"ד

מבחן בהלכות חושן משפט ב'
ה' ניסן תשפ"ג

הוראות לנבחן:

1. יש לנמק כל תשובה ולציין את כל המקורות. תשובה שאינה מנומקת ומפורטת, לא תתקבל. אולם, אין להאריך שלא לצורך ושלא לעניין.
2. יש לענות על 13 שאלות מתוך 18 שאלות.
3. יש להתחיל כל תשובה בראש עמוד.
4. שאלה המחולקת למספר חלקים, אף תשובתה תהיה מחולקת כך. אין להשיב על כל חלקי השאלה יחדיו. (כל סעיף בשורה חדשה!)
5. לתשומת לבכם: דפי טיוטא לא ייבדקו.
6. יש לכתוב בכתב יד קריא וברור, כתב שאינו קריא, לא ייבדק.
7. חובה לענות על 13 מתוך 18 שאלות. נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 13 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 13 התשובות שמבקש לבדוק.
8. אין לכתוב את שם הנבחן או סימן מזהה אחר בתוך מחברת הבחינה. בחינה שימצא עליה סימן מזהה- הבחינה לא תיבדק! והנבחן יוזמן לוועדת משמעת.

בהצלחה!!

1. עד המסייע

- א. האם עד המסייע פוטר משבועה דאורייתא, ודרבנן, ומחרם?
- ב. האם עד המסייע פוטר מדין "חייב שבועה ואינו יכול להשבע"?
- ג. מה הדין עד אחד מסייע ועד אחד מכחישו?
- ד. ומה דין עד המסייע ב"נשבע ונוטל"?

2. חזקה אין אדם פורע תוך זמנו

- א. האם אמרינן חזקה זו בסתם הלוואה, בטענת שמא, במלווה ע"פ, בשכירות, בפיקדון, בפדיון הבן ובפירעון סחורה?
- ב. כשמת הלווה בתוך הזמן האם גובים מהיתומים? ומה הדין בתבעו תוך הזמן ואמר לו פרעתיך, וחזר ותבעו לאחר זמנו ואמר לו פרעתיך?
- ג. האם נאמן שפרע תוך זמנו כשאין עדים על ההלוואה או על קביעות הזמן? ומה הדין בעד אחד?

עמ' 1 מתוך 4

3. שבועת שכיר

- א. מה הדין בבעה"ב שאינו טרוד בפועליו? ומה דין כשהכפירה והתביעה היו שווה פרוטה?
- ב. האם שכיר יכול להפך שבועתו? מה הדין כשאיין עדים ששכרו?
- ג. מה הדין בבעה"ב קטן? ומה הדין בשכיר קטן או חשוד.

4. שבועת קטן ושבועת אשת איש

- א. האם נשבעים שבועה דאורייתא או דרבנן על טענת (תביעת) קטן? ומה הדין בעד אחד המעיד לקטן?
- ב. מה הדין בשבועת השומרים כשהמפקיד הוא קטן, ומה הדין כשידוע או מודה השומר שפשע?
- ג. האם משביעים אשת איש? ומה הדין באשת איש הנושאת ונותנת בתוך הבית?

5. נפרעין מנכסי לוח שלא בפניו

- א. האם שולחים להודיעו? ומי משלם שכר השליחות הוצאות שטר אדרכתא?
- ב. האם גובים שלא בפניו גם מיורשיו?
- ג. פרט שלוש ראיות שעל המלווה להביא כדי שיוכל לגבות מנכסי הלווה שלא בפניו?

6. גביה מיורשים

- א. נכסי לווה המשועבדים בשיעבוד רגיל או באפותיקי ומת הלווה ומכרו היורשים נכסיו ויש להם מנכסי אביהם גם בני חורין, האם יוכל הבעל חוב לגבות מהלקוחות?
- ב. לא השאירו מנכסי אביהם בני חורין כלל, האם יכולים לכוף המלווה לסלקו בקרקע שלהם או במעות שלהם או במיטלטלין שלהם, או שיכול לגבות מהלקוחות?
- ג. ומה הדין כאשר הקרקע של היורשים היא עידית והקרקע של אביהם שמכרו היא זיבורית, ומה הטעם?

7. גביית חוב

- א. לווה שהתנה עם המלווה שיגבה חובו מקרקע עידית, ומכר הלווה את העידית ושייר בינונית, האם בעל חוב טורף מהעידית שנמכרה ומהו המקור?
- ב. עשה שורו אפותיקי ומכרו, האם בעל חוב גובה ממנו? ומה הדין בשעבד לו השור אגב מטלטלי או עשאו אפותיקי בשטר?
- ג. ומה הדין כשהלוקח היה בעת ההלוואה וידע שעשאו המלווה אפותיקי, האם יגבה המלווה מהלוקח ומה הטעם?

עמ' 2 מתוך 4

8. שיעבודא דרבי נתן

- א. האם קיים דין זה רק בהלוואה או גם בחובות אחרים כגון דמי מקח וממכר, חוב שכירות, הענקה של עבד עברי, צדקה, מעשר עני?
ב. מה הדין כשמלווה ראשון, או מלווה שני או הלווה היה גוי?
ג. מה הדין כאשר יש לשמעון הלוואה לשלישי שהגיע זמן פרעון ויש לו גם נכסים בני חורין?
ד. מה הדין כאשר המעות שביד לוי משמעון אינן הלוואה אלא פקדון שלא הגיע זמן החזרתו או שאלה או שכירות, ולשמעון יש קרקע בני חורין, האם יכול ראובן לגבות המעות מלוי או שיגבה מקרקע בני חורין שאצל שמעון?

9. תופס לבעל חוב

- א. לווה שיש לו כמה בעלי חובות ובא אדם ותפס ממיטלטלין של הלווה וזכה לאחד מבעלי חובותיו. מה הדין והטעם?
ב. מה הדין בכה"ג כשמינהו שליח או בעבדו, שכירו או שליח גוי?
ג. מה הדין במינה אם התופס שם את תפיסתו בחצר אותו בעל חוב (מלווה) בחצר המשתמרת או לא משתמרת בעומד בצידה או לא עומד בצידה?

10. שולח חובו ע"י שליח או זורק חובו

- א. עד מתי המעות באחריות הלווה ומה הדין בזרק הלווה המעות בפניו של המלווה ונאבדו. באלו מקרים חייב הלווה ובאלו נפטר. האם יש חילוק בין מלווה על פה ובין מלווה בשטר?
ב. אמר לו המלווה לשלוח לו את החוב ונאבדו המעות, באלו מקרים הלווה נפטר ובאלו חייב. מנה לפחות 5 תנאים?

11. חזקת מטלטלים

- א. המחזיק בחפץ של חברו בפיקדון וחברו התרה בו שלא יחזיר אלא בעדים האם נאמן לומר לאחר מכן "החזרתי" או "לקוח הוא בידי"?
ב. ראובן מחזיק כלים שעשויים להשאיל ולהשכיר שהיו שייכים לשמעון וטוען שידוע לו שהיו של שמעון בעבר והוא קנה אותם מלוי. ושמעון טוען שהכלים נגנבו ממנו מי נאמן?
ג. בשני הסעיפים הקודמים מדוע אין מיגו.

12. חזקת קרקעות

- א. מחזיק בשדה שנים רבות ובא המערער וטען שהיא שלו, והודה המחזיק שהייתה שלו אבל אמר פלוני מכר לי אותה והוא קנאה ממך, מה דין השדה ומה דין המעות שקנה בהם את השדה? והאם נאמן לפרש דבריו?
ב. אם המחזיק טוען שפלוני שלטענתו מכר לו, דר בשדה יום אחד, או שאמר למערער "בפני פלוני קנה ממך", מה הדין?

עמ' 3 מתוך 4

13. הרחקת נזיקין

- א. באלו מקרים של הרחקה אם לא הרחיק וחברו שתק יכול להימנע מהרחקה, התייחס לכל סוגי ההרחקה.
- ב. מה הדין במחזיק בשימוש בשדה חברו לבית הכיסא וכדומה ושתק?
- ג. אם ביתו משמש מעבר לפורצים לבית חברו האם חייב לאטום את המעבר?

14. חלוקת חצר

- א. בחצר שאין בה דין חלוקה והסכימו ביניהם לבנות כותל, מתי ההסכמה מחייבת ואי אפשר לחזור ממנה? ובמקום שנהגו במחיצה דקה והסכימו לבנות קיר וקנו על כך האם זה מחייב?
- ב. אם נפל הכותל לאחר זמן והאבנים נמצאות בחצי של אחד מהם האם המחזיק נאמן לטעון שמכר לו חברו חלקו או נתן לו במתנה?
- ג. לאחר שנפל כותל בין החצרות ובאו לבנות שוב ואחד הצדדים בנה את הכותל מעל גובה ארבע אמות באלו מקרים ניתן לחייב את השני בהוצאות הבניה של החלק מעל ארבע אמות? והאם במקרים אלו יהיה נאמן השני ששילם?

15. מעמד שלושתן

- א. האם מישוהו מהצדדים במעמד שלושתן (ראובן- בעל הכסף שמעון- המחזיק בכסף לוי- המקבל) יכול לחזור בו? האם יש קשר בין דין חזרה של אחד מהם לדין חזרה של האחרים? והאם יש נפקא מינה בשאלה זו לדין קידושין במעמד שלושתן?
- ב. פרט דיני: במעמד שלושתן בגוי.

16. ערב

- א. האם ערב צריך קנין?
- ב. אם אמר "כל מי שילווח לפלוני אני ערב עבורו" האם נעשה קבלן? האם ניתן להוכיח דין זה משאול המלך?
- ג. אם הלווה מכחיש את הלוואה ואומר "לא לווייתי מעולם" האם הערב חייב לשלם?

17. בר מצרא

- א. קנה שדה שוה מאה במאתים כמה ישלם הבר מצרא לקונה? גבאה בחובו מה הדין?
- ב. האם יש דין מצרנות בשכירות פרט כל המצבים וההלכה.
- ג. האם יש מצרנות בגוי?

18. שותפים

- א. שותף ששינה האם חייב לשלם? ואם התחילו להתעסק ביחד מה השין?
- ב. שותף שגנב או גזל או עשה כל עבירה אחרת לצורך השגת הכסף, האם חולק עם חבריו?
- ג. מה הדין בשותף שחלה או מת?